

NAJDÔLEŽITEJŠIE ZMENY V PROCESE ZAMESTNÁVANIA CUDZINCOV

od 15. júla 2024

Zákon č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov

§ 15 Národné víza (tzv. D víza)

- národné vízum môže byť po novom vydané **aj na účel podania žiadosti o udelenie pobytu** (okrem žiadostí o prechodný pobyt na účel podnikania), a to najviac na 90 dní
- rozširujú sa možnosti, kde môže ŠPTK podať žiadosť o národné víza; okrem zastupiteľských úradov to budú už aj **externí poskytovatelia konzulárnych služieb**, ak budú pre danú krajinu zazmluvnení
- ak ŠPTK k žiadosti o udelenie národného víza nepredloží všetky potrebné doklady, žiadosť nebude prijatá; úrad poskytne písomnú informáciu, ktoré doklady musia byť doložené
- zastupiteľský úrad **do národného víza zapíše účel prechodného pobytu**, o ktorý bude ŠPTK na Slovensku žiadať; v prípade účelu zamestnania doplní **aj identifikáciu zamestnávateľa**
- ŠPTK nie je oprávnený podať na policajnom útvere žiadosť o iný typ prechodu, aký má určený v národnom víze a žiadosť mu bude zamietnutá

Nový § 19a – Cestovné povolenie

- v zmysle Nariadenia EPaR (EÚ) 2018/1240 sa zavádza nový pojem – cestovné povolenie; o jeho udelení a odvolaní rozhoduje Ministerstvo vnútra SR
- nariadenie zavádza **nové informačné povinnosti osôb vstupujúcich cez vonkajšie hranice EÚ z krajín bez vízovej povinnosti**
- ide napríklad o krajiny ako Veľká Británia, Kanada, Čína, USA, Srbsko, Ukrajina, Austrália a i.
- tieto osoby budú musieť **pred cestou do schengenského priestoru získať tzv. cestovné povolenie a to prostredníctvom elektronickej žiadosti v systéme ETIAS**
- ETIAS je Európsky systém pre cestovné informácie a povolenia - osoba sa v ňom sama online registruje za poplatok 7 eur, ktorý hradí platobnou kartou pri podaní žiadosti
- povolenie bude vydané do pár minút, pri zamietnutí je možné odvolať sa
- dĺžka pobytu nesmie presiahnuť 90 dní v rámci akéhokoľvek 180-dňového obdobia
- vydané povolenie je platné po dobu platnosti cestovného dokladu, ale najviac na 3 roky
- od roku 2026 sa registrácia v ETIAS bude uplatňovať aj na kontinentálnu medzinárodnú dopravu

§ 31 - § 33 Žiadosť o udelenie prechodného pobytu

- ŠPTK je **oprávnený zotrvať na Slovensku až do rozhodnutia o žiadosti o udelenie prechodného pobytu** (ak je žiadosť úplná)
- ŠPTK **nemôže policajný útvar požiadať o zmenu účelu platného pobytu**, ak má udelený prechodný pobyt na účel:
 - o zamestnania menej ako 12 mesiacov a chce ho zmeniť na účel podnikania
 - o sezónneho zamestnávania

- štúdia až do doby riadneho skončenia štúdia na vysokej škole
- zastupiteľský úrad a policajný útvar neprijme žiadosť o prechodný pobyt na účel zamestnania, ak
 - ŠPTK nepredložil platný cestovný doklad
 - úrad práce nedoručil policajnému útvaru potvrdenie o možnosti obsadiť voľné pracovné miesto, alebo
 - potvrdenie o možnosti obsadiť voľné pracovné miesto je staršie viac ako 90 dní
- **ruší sa podmienka predkladať doklad o finančnom zabezpečení pobytu** pri
 - žiadosti o prechodný pobyt na účel zamestnania na základe potvrdenia o možnosti obsadiť voľné pracovné miesto alebo pri jeho obnove
 - v ostatných prípadoch ako napr. národné víza povinnosť naďalej platí,
- ruší sa podmienka predkladať potvrdenie o ubytovaní v žiadostiach o prechodný pobyt na účel zamestnania pri zamestnancoch v medzinárodnej doprave (zahŕňa osobnú aj nákladnú dopravu)
- žiadatelia o prechodný pobyt na účel zamestnania (vrátane vnútropodnikového presunu) **nebudú k žiadostiam predkladať pracovné zmluvy, doklady o vzdelaní alebo prísľuby na zamestnanie (pozn. bude nahradené potvrdením o možnosti obsadiť voľné pracovné miesto ŠPTK, ktoré pred začatím pobytového konania zašle úrad práce policajnému útvaru alebo MZVEZ SR)**
- ruší sa povinnosť policajného útvaru žiadať od úradov práce potvrdenie o možnosti obsadiť voľné pracovné miesto (ďalej VPM) (pozn. úrady práce ho budú zasielať samé)
- ak ŠPTK zanikol prechodný pobyt na účel podnikania, počas ktorého nebola splnená podmienka dosiahnutého obratu, **o nové povolenie na podnikanie bude môcť požiadať až po uplynutí 12 mesiacov** od zániku
- **lehota policajných útvarov** na rozhodovanie o udelení prechodného pobytu je 90 dní od prijatia žiadosti; vo vybraných prípadoch je lehota kratšia:
 - **60 dní, ak ide o prechodný pobyt na účel zamestnania** na základe potvrdenia o možnosti obsadiť voľné pracovné miesto a nejde o nedostatkovú profesiu
 - **30 dní** v prípade prechodných povolení na
 - účel zamestnania **na pozícii s nedostatkom pracovnej sily**
 - účel sezónneho zamestnávania
 - účel štúdia
 - účel zamestnania občana OECD a súčasne ŠPTK, ktorý zastupuje alebo pracuje pre zahraničného investora a jeho manžela/ku a dieťa mladšie ako 18 rokov
 - na účel zamestnania ŠPTK, ktorý zastupuje alebo pracuje významného zahraničného investora a jeho manžela/ku a dieťa mladšie ako 18 rokov
 - na účel zamestnania ŠPTK, ktorý zastupuje alebo pracuje pre centrum podnikových služieb alebo technologické centrum a jeho manžela/ku a dieťa mladšie ako 18 rokov

§ 34 Obnovenie prechodného pobytu

- policajný útvar nevyhoví žiadosti o obnovu prechodného pobytu na účel zamestnania, ak mu úrad práce nedoručil potvrdenie o možnosti obsadiť VPM alebo je potvrdenie staršie ako 90 dní

- ak ŠPTK predloží neúplnú žiadosť o obnovu prechodného pobytu, chýbajúce doklady bude môcť doplniť najneskôr do 30 dní; lehota môže byť predĺžená o ďalších 15 dní

§ 36 Zrušenie prechodného pobytu

- rozširuje sa okruh dôvodov, pre ktoré môže policajný útvar zrušiť prechodný pobyt aj o:
 - o ŠPTK uviedol v žiadosti nepravdivé informácie o svojom ubytovaní alebo o finančnom zabezpečení alebo predložil falošné či pozmenené údaje
 - o ŠPTK neplní alebo nemôže plniť účel vydaného prechodného pobytu

§ 37 - § 41 Modrá karta (na účel vysokokvalifikovaného povolania)

- udelí sa na dobu platnosti potvrdenia o možnosti obsadiť VPM + 90 dní, najviac na 5 rokov
- **vzťahuje sa na zamestnania vyžadujúce vyššiu odbornú kvalifikáciu**, pričom ŠPTK má:
 - o ukončené min. VŠ štúdium I. stupňa – predkladá rozhodnutie o uznaní dokladu o štúdiu, alebo
 - o vyššie odborné zručnosti (definované EÚ smernicou) – predkladá pracovnú zmluvu a potvrdenie o dĺžke registrácie v sociálnom a zdravotnom systéme zo zahraničia
- **výška mzdy dosahuje najmenej 1,2-násobok priemernej mzdy** v SR za predchádzajúci rok; u absolventov do 3 rokov od ukončenia VŠ štúdia je limit najmenej 1,0-násobok
- o modrú kartu možno požiadať na zastupiteľskom úrade alebo na policajnom útvare
- držiteľ modrej karty je oprávnený opustiť a opätovne vstupovať na územie SR
- žiadosť o modrú kartu bude zamietnutá, ak ŠPTK nepredložil platný cestovný doklad a/alebo úrad práce nedoručil potvrdenie o možnosti obsadiť VPM resp. je potvrdenie staršie viac ako 90 dní
- k žiadosti sa predkladá platný cestovný doklad, farebná fotografia, doklad o bezúhonnosti a zabezpečenie ubytovania; ak existuje, tak aj modrá karta vydaná iným členským štátom
- do 30 dní od podania žiadosti ŠPTK predloží aj lekársky posudok o cudzokrajných chorobách
- policajný útvar o žiadosti rozhodne do 30 dní
- držiteľ modrej karty je povinný oznámiť policajnému útvaru začiatok nezamestnanosti a aj nájdenie si nového zamestnávateľa či zmenu zamestnávateľa

Ďalšie zmeny:

- **ruší sa vydávanie doplnkového dokladu „Dodatočné údaje o zamestnaní“**, ktorý bol doteraz prílohou k prechodným povoleniam na účel zamestnania
- medzi podmienky získania dlhodobého pobytu sa dopĺňa znalosť slovenského jazyka slovom a písmom; podmienka sa preveruje absolvovaním ústneho a písomného testu
- **povinnosť zamestnávateľa písomne nahlásiť policajnému útvaru nenastúpenie ŠPTK do zamestnania do 3 pracovných dní sa rozširuje aj na národné víza**
- za správny delikt ubytovateľa sa okrem nesplnenia ohlasovacej povinnosti o ubytovaní ŠPTK bude považovať aj o prekročenie maximálnej ubytovacej kapacity zariadenia (pokuta do 3300 eur)
- ku všetkým žiadostiam v súlade so zákonom sa bude predkladať iba jedna farebná fotografia

- ŠPTK bude oprávnený zotrvať na území SR až do doby obnovenia povolenia na prechodný pobyt (ak si riadne splnil podmienky žiadosti o obnovenie), pri zamietnutí žiadosti o obnovenie pobytu musí opustiť územie SR
- zvyšujú sa niektoré správne poplatky v súvislosti s vydávaním dokladov na prechodný pobyt
- naďalej platí povinnosť ŠPTK vycestovať z územia SR najneskôr v posledný deň oprávneného pobytu, ak sa mu zamietla žiadosť o pobyt alebo o jeho obnovu

Vzájomné informovanie:

- zamestnávateľ informuje do 3 pracovných dní policajný útvar o nenastúpení ŠPTK do zamestnania alebo skončení pracovného pomeru
- úrad práce informuje do 3 pracovných dní policajný útvar o udelení alebo odňatí povolenia na zamestnanie, zrušení potvrdenia o možnosti obsadiť voľné pracovné miesto
- **policajným útvarom sa zavádza povinnosť do troch pracovných dní informovať** (listinne alebo elektronicky):
 - o úrad práce: o vzniku a zániku prechodného pobytu na účel zamestnania/zlúčenia rodiny/modrej karty alebo o zamietnutí podanej žiadosti
 - o zamestnávateľa: o odňatí alebo zániku modrej karty, zániku prechodného pobytu na účel zamestnania alebo zlúčenia rodiny

Nový § 131I Prechodné ustanovenia

- konania začaté pred 15.7.2024 sa dokončia podľa ustanovení platných do 14.7.2024

Zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti

§ 21 Zamestnávanie ŠPTK

- po novom môže (priamy) zamestnávateľ zamestnať ŠPTK v prípade, ak úrad práce vydal súhlasné potvrdenie o možnosti obsadiť voľné pracovné miesto a ŠPTK podal úplnú žiadosť o udelenie prechodného pobytu na účel zamestnania na policajnom útvere
- **nie je preto potrebné čakať na rozhodnutie policajného útvaru o udelení pobytu**
- POZOR! tento postup sa nevzťahuje na agentúry dočasného zamestnávania, ktoré naďalej môžu zamestnanca dočasne prideliť na výkon práce u užívateľského zamestnávateľa **až po vydaní prechodného pobytu na účel zamestnania policajným útvarom**
- pri nedostatkových profesiách sa mení podmienka na maximálny podiel zamestnancov/ŠPTK zamestnaných u zamestnávateľa/užívateľského zamestnávateľa, ktorý sa zvyšuje z 30 % na 45 %

Nové znenie § 21a Potvrdenie o možnosti obsadiť voľné pracovné miesto, ktoré zodpovedá vysokokvalifikovanému zamestnaniu (na účel vydania modrej karty)

- potvrdenie už nebude vydávať ústredie práce ale úrady práce
- potvrdenie vydáva úrad na základe žiadosti zamestnávateľa a to do 15 dní od prijatia žiadosti

- zamestnávateľ podáva žiadosť elektronicky (s kvalifikovaným elektronickým podpisom) na určenom formulári cez portál verejnej správy
- žiadosť musí obsahovať tieto prílohy
 - o kópia pracovnej zmluvy alebo prísľub zamestnávateľa
 - o kópia dokladu a rozhodnutia o uznaní dokladu o vzdelaní alebo doklad preukazujúci vyššie odborné zručnosti
 - o písomný súhlas ŠPTK so žiadosťou s overeným podpisom jeho pravosti
 - o vyhlásenie zamestnávateľa o spôsobe preverenia vyšších odborných zručností podľa vzoru UPSVR
- doklady v cudzom jazyku musia byť úradne preložené (okrem prekladu z českého jazyka)
- ak žiadosť nebude úplná, úrad vyzve žiadateľa na jej doplnenie
- žiadosť môže podať iba zamestnávateľ, ktorý
 - o v posledných piatich rokoch neporušil zákaz nelegálneho zamestnávania
 - o najneskôr v deň podania žiadosti zverejnil VPM na www.sluzbyzamestnanosti.gov.sk; povinnosť zverejnenia sa nevzťahuje na žiadosti o obnovu modrej karty, pri prechode z prechodného pobytu na účel zamestnania alebo národného víza na modrú kartu v rámci toho istého pracovného miesta (nevykoná sa test trhu práce)
 - o má splnené daňové povinnosti, nie je v konkurze a likvidácii a riadne si plnil záväzky voči svojim zamestnancom
 - o pracovný pomer uzatvára na najmenej šesť mesiacov
 - o dohodol mzdy najmenej vo výške 1,2-násobku priemernej mzdy v hospodárstve za predchádzajúci rok (pri absolventoch do 3 rokov od ukončenia štúdia min. na 1,0-násobok)
- na vydanie potvrdenia nie je právny nárok
- úrad práce vydá a elektronicky zašle potvrdenie o možnosti obsadiť VPM, ktoré zodpovedá vysokokvalifikovanému pracovnému miestu
 - o MV SR alebo MZVEZ SR
 - o zamestnávateľovi
- úrad práce môže potvrdenie zrušiť, ak zistil akékoľvek porušenie všeobecne právnych predpisov alebo ŠPTK nenastúpil do 7 pracovných dní od dohodnutého nástupu do zamestnania
- úrad práce zruší potvrdenie napríklad pri uložení pokuty za nelegálne zamestnávanie zamestnávateľovi a ak ŠPTK stratil zamestnanie a je dlhodobo nezamestnaný (3 až 6 mesiacov)

Nové znenie § 21b Potvrdenie o možnosti obsadiť voľné pracovné miesto

- potvrdenie vydáva úrad práce na základe žiadosti zamestnávateľa a to do 15 dní od prijatia žiadosti a to na účel vydania alebo obnovy prechodných pobytov na účel zamestnania
- zamestnávateľ podáva žiadosť elektronicky (s kvalifikovaným elektronickým podpisom) na určenom formulári
- žiadosť musí obsahovať tieto prílohy

- kópia pracovnej zmluvy alebo prísľub zamestnávateľa, v prípade dočasného pridelenia prísľub zamestnávateľa obsahuje aj súhlas užívateľského zamestnávateľa s dočasným pridelením
- kópia rozhodnutia o uznaní dokladu o vzdelaní
- kópia dokladov preukazujúcich vnútropodnikový presun
- v prípade nedostatkovej profesie aj vyhlásenie zamestnávateľa alebo užívateľského zamestnávateľa, že zamestnáva menej ako 45 % ŠPTK
- doklady v cudzom jazyku musia byť úradne preložené (okrem českého jazyka)
- ak žiadosť nebude úplná, úrad vyzve žiadateľa na jej doplnenie
- žiadosť môže podať iba zamestnávateľ, ktorý
 - v posledných piatich rokoch neporušil zákaz nelegálneho zamestnávania; podmienka sa prípadne vzťahuje aj na hostiteľského (vnútropodnikový presun) a užívateľského zamestnávateľa
 - najneskôr v deň podania žiadosti zverejnil VPM na www.sluzbyzamestnanosti.gov.sk
 - najmenej 20 pracovných dní pred podaním žiadosti
 - najmenej 15 pracovných dní pred podaním žiadosti, ak ide o obnovu povolenia na sezónne zamestnávanie
 - najneskôr v deň podania žiadosti, ako ide o účel štúdia, stáže v rámci vnútropodnikového presunu, nedostatkovú profesiu u zamestnávateľa s menej ako 45 % ŠPTK (pôvodne menej ako 30 %)
 - povinnosť zverejniť VPM neplatí pri obnove prechodného pobytu na účel zamestnania alebo pri prechode naň z národného víza či dočasného útočiska v rámci toho istého pracovného miesta
 - ADZ vykonáva činnosť najmenej 3 roky
- úrad vydá potvrdenie s prihliadnutím na situáciu na trhu práce (vykoná test trhu práce)
- test trhu práce sa nevykonáva, ak:
 - ide o výkon sústavnej vzdelávacej činnosti alebo vedeckej činnosti
 - ide o vnútropodnikový presun ŠPTK s vysokoškolským vzdelaním, ktorý vykonáva stáž alebo o ŠPTK, ktorý vykonáva funkciu vedúceho zamestnanca alebo odborníka
 - sa potvrdenie vydáva pri obnove prechodného pobytu na účel zamestnania alebo pri prechode z národného víza či dočasného útočiska na prechodný pobyt na účel zamestnania na to isté pracovné miesto
 - pri nedostatkových profesiách (zamestnania s nedostatkom pracovnej sily) a i.
- potvrdenie o možnosti obsadiť VPM sa vydáva na obdobie zamestnania alebo dočasného pridelenia, najdlhšie na:
 - 2 roky
 - 180 dní pri sezónnom zamestnávaní
 - 1 rok pri výkone stáže v rámci vnútropodnikového presunu a 3 roky, ak ide o vedúceho či odborného zamestnanca

- 5 rokov, ak tak ustanovuje medzinárodná zmluva
- na dobu prechodného pobytu, ak je už udelený
- na obdobie modrej karty, ak je už udelená
- na vydanie potvrdenia o možnosti obsadiť VPM nie je právny nárok
- úrad práce vydá a elektronicky zašle potvrdenie
 - MV SR alebo MZVEZ SR
 - zamestnávateľovi
- úrad práce môže potvrdenie zrušiť, ak zistil akékoľvek porušenie všeobecne právnych predpisov alebo ŠPTK nenastúpil do 7 pracovných dní od dohodnutého nástupu do zamestnania
- úrad práce zruší potvrdenie pri uložení pokuty za nelegálne zamestnávanie zamestnávateľovi, hostiteľskému či užívateľskému zamestnávateľovi, ak je ŠPTK nezamestnaný po určenú dobu, ďalej ak bola ADZ pozastavená alebo zrušená činnosť či pri predčasnom ukončení dočasného pridelenia alebo zamestnania alebo pri zániku modrej karty

Ďalšie zmeny

- rozširuje sa povinnosť zamestnávateľov informovať príslušný úrad práce, že ŠPTK nenastúpil do siedmich dní od dohodnutého nástupu do zamestnania
- držitelia modrých kariet môžu byť vedení v evidencii uchádzačov o zamestnanie
- **dávame do pozornosti povinnosť informačných kariet, tá platí naďalej**

Prechodné ustanovenia

- postupy započaté pred 15.7.2024 sa posudzujú podľa predpisov účinných do 14.7.2024